ŞTEFAN BĂNULESCU

„Cîntece de cîmpie"

Nu era greu de bănuit, în ***Dropia*** şi în celelalte povestiri ale lui Ştefan Bănulescu, poetul: nu evoca el acolo o lume ce vorbea în basme şi gîndea în poezii?

Totuşi cele nouăsprezece ***Cîntece de cîmpie*** nu rămîn mai puţin uimitoare cîntece „de spus pe neştiute". Ceea ce e extraordinar în ele e cum motive străine, folclorice, imagini ieşite din imaginaţia tuturor şi a nimănui îşi pierd indiferenţa şi încep să se rostească miraculos în jurul unui sîmbure unic: poetul. Ele ţin de o infinitate de posibilităţi umane, dar revelă o singură voce. Tema inefabilă este retrăirea într-un timp pierdut, care nu poate muri. Acest timp nu mai e în stare să fie prezent aievea: în cîntece el reînvie neîncetat. Ştefan Bănulescu porneşte mereu, aici, ca şi în povestiri, în căutarea unei vremi care a înghiţit totul irevocabil: locuri, clipe, tristeţi, iubiri şi care nu mai poate fi silită de nimeni, niciodată, să le înapoieze. Numai în cîntec, ea restituie această lume, pentru o clipă, spre a o răpi din nou. De aceea lumea poeziilor lui Ştefan Bănulescu se păstrează necontenit la hotarul dintre realitate şi amăgire, dintre viaţă şi vis. Privirilor întoarse înăuntru ale poetului i se dezvăluie numai fantomele trecutului. Starea de suflet este mirajul: oraşul cu turle scînteietoare întocmit ca o arătare din pulberea Bărăganului, dropia nevăzută, omul fără urmă, fără chip, neatins de umbra salcîmului, ca Mahomet din legendă - toate există întru nefiinţă, ca nişte fermecătoare fantasmagorii. Dar aceste fantasmagorii capătă în închipuirea poetului o putere de a fi reale care pune sub semnul întrebării cealaltă realitate. Imaginaţia triumfă asupra vieţii, trecutul asupra prezentului. Nimic nu moare cu adevărat, gîndeşte poetul. Toate au soarta lui Andrei Mortu din balada cu acest nume care lasă în fiecare moarte cîte ceva neesenţial din el, hainele, piciorul de lemn de plop, o mînă şi o ureche, revenind mereu ca un strigoi. Din ciotul sălciei uscate cresc lăstare „cu fagure-n subţioare".

Ceea ce nu moare însă nu sînt lucrurile, ci elementele lor: sub apele tulburate de vînt rămîne vie nu salcia, ci substanţa ei eternă. Poezia de aspect folcloric şi fabulos a lui Ştefan Bănulescu se revelă ca un cîntec al permanenţelor, dinăuntru şi din afară, al tiparelor neschimbate. Mume veşnice ale lumii. Umbra salcîmului nu poate opri dogoarea, ea nu este.

Dropia e ca un animal de basm, ce nu poate fi văzut. Gîrla e o vietate primară care „cere om", salcia trăieşte în două medii de densităţi deosebite, ca o sirenă.

Literatura română postbelică. Poezia

Poeziile sînt de o mare fineţe şi efortul artistic e abia vizibil, cu neputinţă de dovedit: „ *Ioane, Ioane. / Gheorghe, Andrei şi Miroane. / Cum te mai duci, tu străine, / Nu te uiţi la vremea mea. /Ai lăsat-o şi pe-a ta / Şi te duci pe Dunăre, / Pe sclndură, bulgăre. / Ingroşi apa şi valul, / în urma ta creşte malul".* Doar sugestia eminesciană din ultimul vers e un fapt de stil mai precis: restul poeziei rămîne de un farmec pe cît de misterios, pe atît de incontestabil. Impresia iniţială e că poetul face o simplă operaţie de purificare a unui cîntec popular. Totuşi, dacă aerul e folcloric, cuprinsul inegalabil şi metaforele nu sînt, fiind desigur inventate de la început pînă la sfîrşit: *„Cimpie cu porţi dărîmate, / Cu ierbile-n cer vărsate, f Creşte iarba-n cer, şi-n stele, / Şi în călcîiele mele.* ***/întind mina*** *înainte /Şi lovesc in soare, un dinte, / Care tocmai răsărea, / în gingie sîngera. / întind mina înapoi / Şi dau de noapte în toi. / M-am ridicat în picioare, / Mi-am văzut umbra în soare".*

Comentînd-o, poezia se risipeşte, fiindcă taina ei se închide toată în puţinele cuvinte, în simplitatea de necrezut, ca o floare în mireasma ei inexplicabilă: „ *Am rămas albit în clmp, || Ninge ~ăpada pe plug. / S-a dus pămîntul afund || Pămîntul nu-l mai ajung / Să-l mai calc şi să-l mai plîng, /Soare nu-i, doar umbra mea / Rămasă de cînd cu vara. / E-albită de chiciure, / îmi stă umbra ţurţure, / Şi trec stelele prin ea, / Trece marţea, vinerea ".*

(Contemporanul, nr. 6, J 968)